

Gittin Sources 42

חדושי הרמב"ן מסכת גיטין דף עב עמוד א

קולו לאפוקי מדרב כהנא אמר רב וכו'. מפורש בתוספות (דכיון) [דהא] דממעטינן מתוך הכתב דחרש (ו)היינו משום דדעתא שגישתא היא אבל בריא ששלח כתב ממדינת הים כתבו ותנו גט לאשתי ומקויים כותבין ונותנין ולא בעי שמיעה ממש מפיו, ומ"מ קולו לאו דוקא דהא איכא הרכנת הראש דמתני', ובירושלמי אמרו היא שמיעת הקול היא הרכנת הראש.

חדושי הרשב"א מסכת גיטין דף עב עמוד א

קולו לאפוקי מדרב כהנא אמר רב. דאמר חרש שיכול לדבר מתוך הכתב כותבין ונותנין גט לאשתו, והרכנת הראש דמתני' לא ממעטא ברייתא כדגרסי' בירושלמי, הוא קולו הוא הרכנת ראשו, וכתוב בתוספות דלא ממעטין אלא חרש שיכול לדבר מתוך הכתב משום דסתם חרש לאו בר דעת הוא לפיכך אף על פי שכותב בכתב ידו לא חשבינן ליה בר דעת לסמוך על כתיבתו אבל פקח שכתב בכתב ידו כותבין ונותנין גט לאשתו, וכן אם שלח בכתב ידו ממדה"י לכתוב וליתן גט לאשתו ועדים חתומין על כתב ידו דלא מזוייף הוא כותבין ונותנין ולא בעינן עד שישמעו קולו דהאי מ"מ קולו לאו דוקא דהא איכא הרכנת הראש. ומיהו בתוספתא לא משמע הכין דגרסי' התם בפ"ב כתב סופר לשמה וחתמו העדים לשמה אף על פי שכתבוהו וחתמוהו ונתנוהו לו ונתנו לה הרי הגט פסול עד שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתומו, ולא עוד אלא אפי' כתב בכתב ידו ואמר לסופר כתוב ולעדים חתומו אף על פי שכתבוהו וחתמוהו ונתנוהו לו וחרז ונתנו לה הרי הגט פסול עד שישמעו את קולו שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתומו, אלמא אפילו בפקח אין כותבין עד שישמעו את קולו ממש, דהתם לא משתעי בחרש וא"נ בהרכנת הראש כמתני' וכטעמא דירושלמי דהוא הרכנת הראש הוא קולו, וה"נ גרסי' לה בירושלמי בפרקין דהכא תני חרש שתרם אין תרומתו תרומה וכו' אבל אם היה פקח ונתחרש כותב ואחרים מקיימין כתב ידו וכו' התיב ר' אבא בר ממל והא מתניתא פליגא הרי שכתב בכתב ידו לסופר וכתב ולעדים וחתמו אף על פי שכתבוהו וחתמוהו ונתנוהו לו וחרז ונתנו לה אינו גט, א"ר יוסה אמור דבתרה ולית היא פליגא אינו גט עד שישמעו את קולו ולא אפי' הרכין בראשו ואתמר לית כן א"ר מנא אית כן היא שמיעת הקול היא הרכנת הראש, וא"כ מי ששלח בכתב ידו ממדה"י לכתוב וליתן גט לאשתו אין כותבין ונותנין.

רא"ש מסכת גיטין פרק ז סימן יט

יט ההוא גברא דעל לבי כנישתא אשכחיה למיקרי דרדקי הוא ובריה דיתבי ויתבי איניש אחרינא גביהו אמר להו בי תרי מיניכו ליכתבו גיטא לדביתיהו לסוף שכיב מיקרי דרדקי מי משוי איניש לברא שליח במקום אבא רב נחמן אמר לא משוי איניש ברא שליח במקום אבא ורב פפא אמר משוי איניש ברא שליח במקום אבא:
מתני' אמר לשנים תנו גט לאשתי [דף סו ע"ב] או לשלשה כתבו ותנו גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו אמר לשלשה תנו גט לאשתי יאמרו לאחרים ויכתבו מפני שעשאן ב"ד דברי ר"מ וזו הלכה העלה חנניא איש אונו מבית האסורין מקובל אני אמר לשלשה תנו גט לאשתי יאמרו לאחרים ויכתבו ויתנו מפני שעשאן ב"ד אמר רבי יוסי נומינו לשליח אף אנו מקובלין שאפי' אמר לבית דין הגדול שבירושלים תנו גט לאשתי שילמדו ויכתבו ויתנו לה והלכתא כרבי יוסי דאמר מילי לא מימסרן לשליח ואמרינן נמי אמר רב יהודה שלחו מבי רב לשמואל ילמדנו רבינו אמר לשנים כתבו ותנו גט לאשתי ואמרו לסופר וכתב וחתמו הם מהו שלח ליה תצא וכן הלכתא ואפי' אם אמר אמרו לסופר ויכתוב ולעדים וחתמו הרי זה גט בטל^(ו) דתנן בפירקין דלעיל (ד' עא ב) אמרו לו נכתוב גט לאשתך אמר להם כתבו ואמרו לסופר וכתב ולעדים וחתמו אף על פי שחתמוהו וכתבוהו ונתנוהו לו וחרז ונתנו לה הרי הגט בטל עד שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתומו ושקלינן וטרינן בה בגמרא ואסקא רב אשי כולה ר' יוסי היא ולא מיבעיא קאמר לא מיבעיא היכא דלא אמר תנו אלא אפילו אמר תנו ולא מיבעיא [לא] אמר לתלתא אלא אפילו אמר לבי תלתא ולא מיבעיא היכא דלא אמר אמרו אלא אפילו אם אמר אמרו לסופר ויכתוב ולעדים וחתמו לא ותניא כוותיה דרב אשי כתב סופר לשמה וחתמו עדים לשמה אף על פי שכתבוהו וחתמוהו ונתנוהו לו ונתנו לה הרי הגט בטל עד שישמעו קולו שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתמוהו ישמעו לאפוקי ממאן דאמר מודה רבי יוסי באומר אמרו קולו לאפוקי מדרב כהנא אמר רב דאמר חרש שיכול לדבר מתוך הכתב כותבין ונותנין גט לאשתו אלמא לית הלכתא כוותיהו ומדלא קא ממעט אלא חרש משמע דפיקח שכתב בכתב ידו מהני דלא גרע מהרכנה דאלם ומיהו אומר רבינו תם דבתוספתא קתני בהך ברייתא דמייתי הכא ולא עוד אלא אפילו כתב בכתב ידו לסופר כתוב ולעדים חתומו אף על פי שכתבוהו וחתמוהו ונתנוהו לו ונתנו לה פסול עד שיאמר לסופר וכו' אף על גב דהרכנה מהני אפשר דהרכנה עדיפא טפי משום דמראה בגופו^(ט) אי נמי נשתתק דאי אפשר בעינן אחר אקילו ביה משום תקנת עגונות:

רמב"ם הלכות גירושין פרק ב הלכה טז

מי שנשתתק והרי דעתו נכונה ואמרו לו נכתוב גט לאשתך והרכין בראשו ע בודקין אותו שלשה פעמים פ בסירוגין אם אמר על לאו לאו ועל צ הין הין הרי אלו יכתבו ויתנו, וצריכין לבדקו ק יפה יפה שמא נטרפה דעתו, וכן אם כתב ר בידו כתבו ותנו גט לאשתי הרי אלו כותבין ונותנין לה אם היתה ש דעתו מיושבת עליו, שאין דין מי ת שנשתתק כדין החרש.

משנה למלך הלכות גירושין פרק ב הלכה טז

[טז] וכן אם כתב בידו וכו'. ז"ל מרן הב"י סימן ק"כ ולכאורה נראה דלדעת הרמב"ם דמכשיר לכתוב גט ע"י כתב ידו דמי שנשתתק כ"ש ע"י כתב ידו של פקח אבל מצאתי לר' ירוחם וכו' יע"ש, וכיוצא בזה כתב בכ"מ. ועוד אפשר לומר דבפקח שיכול לדבר לאו קולו הוא דהא יכול לדבר אבל באלם היינו דבורו ולפי זה צ"ל דאפי' בפקח די מן התורה בכתב ידו אלא דהיכא דאפשר בדבור פסלו חכמים בכתב ידו. ולדידי בפקח אפשר דמן התורה בטל ולפי זה לא דמי לתירוץ שני שכתב הר"ש ולענין דינא לא נפקא לן מידי דסוף סוף חכמים פסלוהו. ואיברא דמדברי רבינו אין להכריח בפקח אי סגי בכתיבת ידו מדהוה ליה לפרושי וכמ"ש מרן ז"ל דהרי בפרקין לא הכשיר כתב ידו אלא באלם. אבל נראה דהדין אמת מדחזינן לרבינו בפכ"ט מהלכות מכירה שדימה חרש למדבר ואינו שומע וכתב ז"ל מי שאינו מדבר ואינו שומע או מדבר ואינו שומע מוכר ולוקח המטלטלין ברמיזה. הרי בהדיא דאפי' במדבר כתב דסגי ברמיזה אף על פי שיכול לדבר וכ"ש בפקח המדבר. ואין לדחות דלא קאי מ"ש מוכר המטלטלין ברמיזה אלא לחרש גמור דהא פשט הדברים דעל שניהם מוכר ברמיזה וזה ברור בעיני ודוק: